

ES parama jaunajam ūkininkui ir jaunųjų ūkininkų įsikūrimas

ES parama pagal 2014-2020 m. programos veiklos sritį „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ yra skiriama žemės ūkio produktų gamybai ir žemės ūkio produktų, pagamintų (išaugintų) valdoje, apdorojimui (rūšiavimui, pakavimui ir t. t.), perdirbimui ir teikimui rinkai.

Pareiškėjai

ES parama jauniems ūkininkams pagal veiklos sritį „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ skiriama jaunesniems kaip 40 metų amžiaus ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikuria žemės ūkio valdoje ir ūkyje kaip ūkio valdytojai, turi reikiamų profesinių įgūdžių bei kompetencijos (arba įsipareigoja juos įgyti per ateinančius 3 metus) ir pateikia verslo planą.

Žemės ūkio valda ir ūkis turi būti registruoti jaunojo ūkininko vardu ne anksčiau kaip prieš vienerius metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Taip pat, jaunas ūkininkas negali būti pateikęs paraiškų tiesioginėms išmokoms gauti.

ES parama jauniems ūkininkams gali būti skiriama, jei planuojamas įkurti ūkis, kurio potencialus ekonominis dydis, išreikštas standartine produkcija (SP), yra didesnis kaip 8 000 Eur (skaičiuojama pagal Žemės ūkio ministro patvirtintus normatyvus), t.y. jaunojo ūkininko ūkio verslo plano pabaigoje turi būti suplanuotas ne mažesnis kaip 8 000 Eur ūkio įkūrimas. Visgi, siekiant, kad projektas surinktų didesnius balus ir užsitikrintų didesnes galimybes gauti ES paramą, jaunas ūkininkas turėtų planuoti įkurti didesnę ūkį.

Valdų padalijimas

Valdos padalijimas – žemės ūkio valdos sudarymo būdas, kai jaunas ūkininkas, pretenduojantis gauti paramą pagal veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“, iš artimojo giminių (tėvo, mamos, senelio, senelės, brolio, sesers, sūnaus, dukros) žemės ūkio valdos išregistruotus žemės sklypus įsigyja nuosavybės teise, įregistruoja jų pagrindą vieną ar kelias valdas ir ten įsikuria. Jeigu keli pareiškėjai kuriasi valdose, kurios buvo padalytos iš vienos valdos, jiems bendrai negali būti skirta didesnė kaip 40 000 Eur parama.

Parama neteikiama, jei:

- besikuriančio jaunojo ūkininko valda sudaryta iš sklypų, kurie buvo sutuoktinio valdoje, ir šiems sklypams jau buvo skirta parama pagal priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“;
- ūkininkas įsikūrimo metu nuosavybės teise įgyja sklypus iš valdos, kuriai jau buvo skirta parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicines priemones, jei dar nepasibaigęs tų paramos gavėjų projekto kontrolės laikotarpis (išimtis - pareiškėjas įsikūrimo metu iki paramos paraiškos pateikimo dienos nuosavybės teise gali turėti iki 20 proc. žemės ploto, įsigyto iš valdos, kuriai buvo skirta parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, kai dar nepasibaigęs šios valdos projekto kontrolės laikotarpis);
- besikuriančio jaunojo ūkininko valda ir ūkis perregistruoti iš jo sutuoktinio.

ES paramos jaunesiems ūkininkams dydis

Didžiausia parama jaunajam ūkininkui – 40 000 Eur nepriklausomai nuo to, kokios specializacijos ūkis yra kuriamas. Parama išmokama dviem etapais, jei jaunojo ūkininko verslo planas įgyvendinamas per 3 metus ar trumpiau, arba trimis etapais, jei jaunojo ūkininko verslo planas įgyvendinamas per ilgiau kaip 3 metus. Pirmoji išmokos dalis sudaro 50 proc. prašomos ES paramos jaunajam ūkininkui sumos ir yra išmokama priėmus sprendimą skirti paramą. Paskutinė dalinė išmoka išmokama su sąlyga, kad jaunojo ūkininko įsikūrimo verslo planas buvo sėkmingai įgyvendintas. Parama gali sudaryti 100 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Tinkamos išlaidos

Tinkamos finansuoti jaunojo ūkininko ūkio įkūrimo išlaidos:

- nauja žemės ūkio technika, įranga, technologiniai įrenginiai, kompiuterinė įranga, įskaitant programinę, N ir O kategorijų bazinės komplektacijos transporto priemonės. Išperkamąją nuoma įsigyjamas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos (ilgiausiai per 5 metus);
- naudoti traktoriai (senesni kaip 7 metų), kuriems įsigyti anksčiau nebuvo skirta ES parama pagal kitas veiklos sritis;
- ūkinių gyvūnų įsigijimo išlaidos;

- bendrosios išlaidos;
- naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ar kapitalinis remontas, naujos statybinės medžiagos;
- infrastruktūra ūkininko valdoje;
- daugiamečių augalų įsigijimas ir tų augalų sodinimas.

Finansuojamos nuo paraiškos jaunajam ūkininkui pateikimo patirtos išlaidos, bendrosios išlaidos finansuojamos patirtos ir 1 metai iki paraiškos pateikimo.

Projektų atranka

Jaunųjų ūkininkų projektai pagal veiklos sritį „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ bus atrankami pagal kriterijus, skiriant balus. Privalomas mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 50 balų.

Atrankos kriterijai:

1. įgyvendinus verslo planą, jaunojo ūkininko ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte (SP), sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus ne mažesnis kaip:

- 10000-15000 Eur - suteikiama 4 balai;
- 15001-20000 Eur - suteikiama 8 balai;
- 20001-25000 Eur - suteikiama 12 balų;
- 25001-30000 Eur - suteikiama 16 balų;
- nuo 30001 Eur ir daugiau - suteikiama 20 balų;

2. projekte numatytų investicijų į statybą ir (arba) rekonstrukciją, ir (arba) kapitalinį remontą, kai pastatas priklauso jaunajam ūkininkui nuosavybės teise, vertė yra nemažiau kaip 50 proc., tinkamų finansuoti išlaidų sumos - suteikiami 5 balai;

3. kuriamas prioritetinės specializacijos ūkis:

a) jaunasis ūkininkas, kuriantis specializuotą gyvulininkystės ūkį įsipareigoja, kad įgyvendinus verslo planą, SG (santykiniai gyvuliai) skaičius ūkyje sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus ne mažesnis kaip:

- 6-8,99 SG suteikiama 4 balai;
- 9-11,99 SG - suteikiama 8 balai;

- 12-14,99 SG - suteikiama 12 balų;
- 15-17,99 SG - suteikiama 16 balų;
- nuo 18 SG ir daugiau - suteikiama 20 balų.

b) jaunas ūkininkas, kuriantis bitininkystės ūkį, įsipareigoja, kad įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, pajamos iš bitininkystės sudarys ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų, –
suteikiama 15 balų.

c) jaunas ūkininkas, kuriantis daržininkystės, uogininkystės, sodininkystės ūkį įsipareigoja, kad įgyvendinus verslo planą ir visu kontrolės laikotarpiu, ne mažiau kaip 50 proc. jo teisėtai pagrindais valdomų ūkio žemės naudmenų bus užsodinta kuriamo ūkio specializacijos augalais, – suteikiama 15 balų.

d) jaunas ūkininkas, kuriantis mišrųjį ūkį, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė, įsipareigoja, kad įgyvendinus verslo planą, pajamos iš gyvulininkystės veiklos sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus ne mažesnės kaip:
- nuo 30 proc. iki 39,99 proc. - suteikiama 10 balų;
- nuo 40 proc. iki 49,99 proc. - suteikiama 15 balų.

4. jaunas ūkininkas paraiškos teikimo metu turi daugiau žemės ūkio naudmenų, valdomų nuosavybės teise. Už 1 ha suteikiami 2 balai, bet bendras balų skaičius negali viršyti 10;

5. jaunas ūkininkas yra asocijuotos žemdirbių savivaldos organizacijos, kurios veikla apima visą Lietuvos teritoriją ir vyksta ne mažiau kaip 5 metai, narys - suteikiami 5 balai;

6. jaunas ūkininkas prašo mažesnės paramos sumos, už kiekvieną sumažintą procentinį punktą suteikiant po 0,5 balo, bet ne daugiau kaip 15 balų, t.y. daugiausia galima mažintis paramą 30 proc. - iki 28 000 Eur.

7. jaunojo ūkininko projektas yra įgyvendinamas mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ir tik tada, kai kuriamas gyvulininkystės arba mišrus ūkis, kur viena iš veiklų yra gyvulininkystė -

suteikiama 10 balų;

8. jaunas ūkininkas kuriasi perimtoje valdoje (turi būti perimama visa valda, kuri buvo įkurta anksčiau kaip 3 metai iki paramos paraiškos pateikimo), kuri nėra gavusi ES paramos tame pačiame specializuotame žemės ūkio sektoriuje pagal KPP 2007–2013 ir KPP 2014–2020 priemones – suteikiama 15 balų.

Papildomi įsipareigojimai

Jaunojo ūkininko verslo planas turi būti pradėtas įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo, o per 18 mėn. nuo įsikūrimo dienos jaunas ūkininkas turi tapti aktyviu ūkininku.

Įkuriamo ūkio žemės ūkio naudmenų plotas paramos paraiškos pateikimo dieną ir jaunojo ūkininko verslo plano įgyvendinimo laikotarpiu (ne ilgiau kaip 5 metai) bei kontrolės laikotarpiu (3 metai nuo paskutinio paramos išmokėjimo) turi priklausyti jaunajam ūkininkui nuosavybės teise arba turi būti kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas (nuoma, panauda ir kt.).

Siekdamas gauti finansavimą pagal priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ jaunas ūkininkas įsipareigoja drausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo turto įsigijimo iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (3 metus nuo paskutinio paramos išmokėjimo gavimo).

Jaunieji ūkininkai, norintys gauti paramą pagal priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, privalo tvarkyti ūkio buhalterinę apskaitą dvejybine apskaitos sistema, sudarydami balansą, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitas.